

населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських і річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності митниці [2].

Органи митниці в межах покладених на них функцій можуть виконувати дізнання з порушення митних правил, накладати стягнення відповідно до чинного законодавства.

На нашу думку, взаємодію податкової і митної систем України можна посилити шляхом проведення спільних перевірок об'єктів зовнішньоекономічної діяльності, обміну інформації щодо операцій експорту і імпорту, запобігання порушенню податкового законодавства. Ці пункти на практиці виконуються лише умовно через відсутність єдиної бази даних, тому було б актуальним вдосконалити механізм обміну інформацією між податковою і митною системами.

Отже, з вищесказаного можемо зробити висновок, що податкова та митна системи України є дуже важливими не тільки для наповнення державної казни, а й для регулювання соціально-економічних процесів у їх взаємодії та взаємозв'язку.

Література:

1. Основні завдання і функції Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/pro-sfs-ukraini/zavdannya--funksii/>

2. Митний кодекс України : Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 // Відомості ВР України. – 2012. – № 44-48. – С. 552.

Володимир ФРИДЕЛЬ

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

ФІНАНСОВО-БАНКІВСЬКІ СПОСОБИ АКТИВІЗАЦІЇ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Вітчизняні потреби в енергозберігаючих технологіях зумовлені не лише тенденціями сучасної економіки та застарілим обладнанням, а й світовими вимогами. Повноцінне входження України в Європейський союз потребує дотримання багатьох вимог енергоефективності. Для прикладу, у грудні 2005 року ЄС директивно зобов'язав усі країни альянсу розробити національні плани дій з підвищення енергоефективності, відповідно до яких з 2008 до 2017 рр. кожна з 27 країн ЄС повинна щорічно досягати щонайменше 1% економії електроенергії. Енергоємність ВВП в Україні у перерахунку на умовне паливо (показник нафтового еквіваленту) складає 0,98 кг н.е./1 дол. США. В Європейському союзі цей показник в середньому складає 0,27; Німеччині - 0,25; Японії – 0,20; Польщі – 0,47; Росії – 0,90.

В Україні існує ряд нормативних актів, котрі спрямовані на підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів («Комплексна державна програма енергозбереження», «Державна цільова економічна програма енергоефективності»), функціонує Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. Позитивні зміни в даному секторі вітчизняної економіки звісно ж відбуваються, втім вкрай повільно та нерішуче.

Суттєве покращення такої проблемної ситуації можливе за рахунок стимулювання фінансово-банківського капіталу в оновлення енергетичних технологій, що використовують вітчизняні підприємства. В Україні вже діють кредитні програми (УкрЕксімБанк, Ощадбанк, УкрГазБанк). Водночас, на практиці такі позики практично не видаються через складний процес отримання кредиту та низьку платоспроможність позичальників. Фізичні особи не мають належних гарантій повернення коштів, а юридичні – капітальних вкладень чи адекватної застави.

В такій ситуації, звертаємо увагу на лізингові операції. Окрім традиційних способів використання виробничої функції лізингу (передачі обладнання в лізинг для оновлення виробництва), ми пропонуємо використовувати фінансові контракти енергозбереження на

основі лізингового механізму. Суть такого контракту полягає в купівлі й передачі лізинговою компанією новітнього обладнання підприємству, яке внаслідок повної заміни технологічного оснащення отримує здешевлення власних виробничих або експлуатаційних витрат. Суму отриманої знижки підприємство витрачає на сплату лізингових платежів, чим поступово викуповує вже діюче устаткування. Таким чином, виробник не збільшуючи власні витрати в основні засоби (вони залишаються на тому ж рівні, що й до оновлення), отримує нові технології.

Процес укладання угоди енергозбереження проходить в 2 етапи: підготовчий та операційний. Підготовчий етап включає вибір виробника та розрахунок енергозберігаючої знижки. Не кожне підприємство підпадає під вигоду фінансового контракту енергозбереження, оскільки, внаслідок заміни існуючого обладнання новим, має відбутися суттєвий ефект економії. Наприклад, малі підприємства, в яких частка експлуатаційних або виробничих витрат є невисокою, отримують низьку маржу економії, що не дозволить їм сплатити лізингові платежі за умов прискореної амортизації (дуже мала вигода лізинговій компанії). А середні та великі виробники внаслідок масштабності виробництва одержують велику маржу економії, тому можуть погасити лізингові платежі в короткі строки. Якщо підприємство підпадає під потрібну категорію, лізингова компанія укладає з ним контракт енергозбереження й залучає інших учасників угоди. Операційний етап охоплює безпосередню купівлю обладнання лізинговою компанією та передачу його виробнику, уклавши договір фінансового лізингу. Вибір постачальника може відбуватися виробником або самим лізингодавцем. В другому випадку лізингова компанія просто стимулює збут заздалегідь визначеному постачальнику енергозберігаючого оснащення. Передача прав власності на об'єкт лізингу між лізингодавцем та постачальником відбувається на основі договору купівлі-продажу. Доставка та введення устаткування в експлуатацію здійснюється в межах прав на користування, які отримує виробник від лізингової компанії. Після повної сплати лізингових платежів, право власності на предмет лізингу переходить до лізингоодержувача, якщо договором не передбачене інше.

Як правило, для повного фінансування контракту енергозбереження залучається банк. Лізингова компанія укладає кредитний договір й після отримання лізингових платежів сплачує позику та відсотки. Банку не вигідно самостійно здійснювати такі операції, оскільки отримане в кредит устаткування буде обтяжувати його баланс, тому такі операції проводяться за допомогою лізингової компанії. Окрім основних учасників фінансового контракту енергозбереження, до нього можуть залучатись: страхова компанія (для страхування об'єкта лізингу), консалтингова компанія (для пошуку та аналізу відповідних лізингоодержувачів, розрахунку ризиків), додаткові банки тощо.

В підсумку, механізм фінансових контрактів енергозбереження на основі лізингу поєднує інтереси всіх учасників. Виробник отримує новітнє обладнання, лізингова компанія - прибуток з лізингових платежів, постачальник - збут власної продукції, а банк - відсотки за кредитом. Окрім цього, держава зменшує енергоємність ВВП, що покращує імідж енергозберігаючої економіки.

Ірина ХАВТУР

Тернопільський національний економічний університет

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ТА ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНІВ

Недостатній рівень ефективності податкової політики обумовлює розвиток тіньової економіки, негативно позначається на соціально-економічному розвитку держави, створює невідповідність проголошених пріоритетів досягнутим результатам в усіх сферах суспільного життя. Недосконалість податкової системи України, що пов'язано з постійними